

Pateikiamas bibliografinių sąrašų „Lietuvos parlamentinė sistema / parlamentarizmas“, spausdintų „Parlamento studijų“ 4 (2005), 6 (2006), 10, 11 (2011), 12, 13 (2012), 14, 15 (2013), 16, 17 (2014), 18, 19 (2015), 20, 21 (2016), 22, 23 (2017), 24, 25 (2018), 26 (2019) numeriuose, tęsinys. Šiame sąrašė pristatomos išleistos knygos ir publikuoti straipsniai iš mokslinių darbų, periodinių leidinių, Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje gautų 2019 m. balandžio–lapkričio mėnesiais.

Knygos

Cibulskienė, Laimutė. Juozas Dringelis / Laimutė Cibulskienė ir Elena Glavickienė. – Vilnius : Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas, 2018. – 223, [1] p. : iliustr., faks., portr. – (Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai / Signatarų klubo redaktorių kolegija: Irena Andrukaitienė ... [et al.]). – Virš. aut. nenurodytos. – Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras Juozas Dringelis Lietuvos periodinėje spaudoje: p. 150–181. – Bibliogr. išnašose. – Pavardžių r-klė: p. 183–192.

Knygoje apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą J. Dringelį jo asmenybė atskleista pasitelkus įvairius aspektus: sudėtingą jo šeimos kelių kartų istoriją, išsamią jo politinės ir visuomeninės veiklos analizę, artimųjų prisiminimus.

Čiplytė, Joana Viga. Dr. doc. Vladas (Ladas) Natkevičius (1893–1945) : Steigiamojo, Pirmojo ir Antrojo Seimo narys, savanorių raitelių šimtinės „Geležinis Vilkas“ steigėjas, diplomatas, nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Maskvoje : dokumentinė monografija / Joana Viga Čiplytė. – Vilnius, 2019. – 343, [1] p. : iliustr., faks., portr. – V. Natkevičiaus bibliografija / parengė Živilė Iliškienė, J. V. Čiplytė, p. 326–329. – Bibliogr.: p. 332–334. – Asmenvardžių r-klė: p. 337–343.

Dokumentinė monografija skirta diplomato 125-osioms gimimo metinėms (2018). Tai – pirmoji tokio turinio knyga apie dr. V. Natkevičiaus gyvenimą, diplomatinį darbą, visuomeninę veiklą ir kūrybą. Knyga dviejų dalių, sudaryta remiantis gausia archyvine medžiaga ir spauda. Pirmojoje dalyje – biografija, antrojoje – autoriaus straipsniai, politiniai pranešimai ir kt. Dominuoja šios pagrindinės temos: savanorių raitelių šimtinės „Geležinis Vilkas“ steigimas, Paryžiaus universitete apgintos disertacijos Lenkijos okupuoto Vilniaus klausimu analizė, Suvalkų sutarties sulaužymas, diplomato pareigos Lietuvos pasiuntinybėje Paryžiuje ir nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotojo ministro pareigos Maskvoje sunkiausiais Lietuvai 1939–1940 metais.

Landsbergis, Vytautas. Lūžis prie Baltijos : politinė autobiografija po ketvirčio amžiaus / Vytautas Landsbergis. – Vilnius, 2019. – 285, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Asmenvardžių r-klė: p. 278–285.

Žymaus politikos profesoriaus V. Landsbergio atsiminimuose pasakojama apie sudėtingą tautos kelią į Nepriklausomybę, analizuojamas taikus Lietuvos išsivadavimas, aprašomi lemtingi ir tragiški įvykiai, palietę pasaulio sąžinę. „Lūžis prie Baltijos“ parašyta ne šiandien, o svarbių mūsų tautai įvykių metu. Anot prof. V. Landsbergio, „knyga buvo skirta užsieniečiams, pirmiausia 1992–1993 m. prancūzų leidyklai, bet, šiai žlugus, tik 1997 m. pasirodė vokiškai“. 1999 m. knyga išleista ir lietuviškai. Dabar pasirodė antroji laida – kone dvigubai storesnė, papildyta reikšmingais dokumentais, liudijimais, nuotraukomis.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo (1990–1992) narių biografinis žodynas / Lietuvos edukologijos universitetas, Istorijos ir edukacijos institutas ; [sudarytojai Aivas Ragauskas, Mindaugas Tamošaitis, Danutė Blažytė-Baužienė] ; [redakcinė kolegija: Danutė Blažytė-Baužienė ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2018. – 655, [1] p. : iliustr., diagr., faks., portr. – (Didysis Lietuvos parlamentarų biografinis žodynas ; t. 4).

„Didysis Lietuvos parlamentarų biografinis žodynas“ skirtas 1990–1992 m. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos (Atkuriamojo Seimo) deputatams. Siekta parengti išsamesnę ir tikslesnę informaciją apie šio parlamento narius, jų veiklą, pateikti įvairių politinės biografijos aspektų analizės pjuvių.

Nijolė Ambrazaitytė : nepaprastas balsas / sudarytojai Ramunė Sakalauskaitė, Valdas Selenis, Zigmas Vaišvila, Jurgita Valčikaitė. – Vilnius : Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas, 2018. – 271, [1] p. : iliustr., faks., portr. – (Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai / Signatarų klubo redaktorių kolegija: Irena Andrukaitienė ... [et al.]). – N. Ambrazaitytės bibliografija: p. 192–227. – Bibliogr. išnašose. – Pavardžių r-klė: p. 228–240.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės, vienintelės Lietuvoje Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos liaudies artistės N. Ambrazaitytės portretas knygoje atskleidžiamas remiantis artimųjų, bendražygių, bičiulių, menininkų, kt. liudijimais, Seimo plenarinių ir komitetų posėdžių stenogramomis, spaudos publikacijomis, cituojami archyvai, N. Ambrazaitytės išleistos atsiminimų knygos.

Prezidento rūmai Kaune : kolektyvinė monografija / Vilma Akmenytė-Ruzgienė, Ingrida Jakubavičienė, Renata Mikalajūnaitė, Justina Minelgaitė-Plentienė, Marija Navickaitė, Raimonda Rickevičienė. – Kaunas : Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus : Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune, 2019. – 367, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Bibliogr., p. 358–363, ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 364–367.

Knyga apie išskirtinį Kauno pastatą ir jame gyvenusius bei dirbusius žmones. Apžvelgiamas 1843–2018 m. miesto ir valstybės gyvenimas: Kauno gubernijos kanceliarija ir gubernatoriai, vokiečių okupacinė karinė valdžia Pirmojo pasaulinio karo metais, Lietuvos valstybės Prezidentai ir kanceliarija, marionetinis pirmosios sovietų okupacijos metų prezidentas, Reichskomisariatas ir vokiečių nacionalsocialistų darbininkų partija per Antrąjį pasaulinį karą, pionieriai ir mokytojai sovietų okupacijos metais, muziejaus darbuotojai bei lankytojai – tokiu plačiu spektru aprašomas istorinis pastatas Kaune, šiandien vadinamas Istorine Lietuvos Respublikos Prezidentūra.

Represuoti 1918–1940 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ministrų kabinetų nariai / [sudarytoja Ramunė Driaučiūnaitė]. – Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2019. – 481, [2] p. : iliustr., faks., portr.

Nuo 1918 m. lapkričio 11 d. iki 1940 m. birželio 17 d. buvo sudarytas 21 ministrų kabinetas. Ministrai buvo išsilavinę žmonės: teisininkai, finansininkai, gydytojai, pedagogai, karininkai, dvasininkai, inžinieriai, žemės ūkio srities specialistai ir kt. Kiekvieno jų indėlis Lietuvos valstybės raidos ir visuotinės gerovės kūrimo procese yra didelis. Deja, Lietuva atsidūrė didžiųjų Europos valstybių konfrontacijos įvykių centre ir labai greitai neteko visko. Sovietinės ir nacistinės okupacijos represijų aukomis tapo ministrų kabinetų nariai, jų šeimos ištremtos į tolimąją šiaurę. Šis leidinys skirtas sovietinės ir nacistinės okupacijos laikotarpiu represuotiems 1918–1940 m. Lietuvos Respublikos ministrų kabinetų nariams atminti. Leidinyje panaudotos nuotraukos, dokumentai, laiški, spaudos leidinių faksimilės iš archyvų, muziejų rinkinių, represuotų ministrų artimųjų archyvų ir privačių asmenų kolekcijų.

Sirutavičius, Marius. Diplomatinės veiklos organizacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje 1569–1604 metais : monografija / Marius Sirutavičius ; Vytauto Didžiojo universitetas. – Kaunas : Vytauto Didžiojo universitetas, 2018. – 263, [1] p. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 235–246. – Asmenvardžių r-klė: p. 247–253.

Knygoje analizuojamos diplomatinių santykių organizavimo ypatybės Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje po 1569 m. Liublino unijos, kurioje įtvirtinta bendros užsienio politikos nuostata lėmė esminius diplomatinės veiklos pokyčius; nagrinėjamos formalios ir neformalios organizacinės diplomatinės veiklos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje praktikos, pasiuntinybių parengimo, diplomatinių įgaliotinių skyrimo, diplomatinės dokumentacijos rengimo ir užsienio diplomatinių misijų priėmimo procesai. Aptariamos LDK pareigūnų kompetencijos diplomatinės veiklos srityje, socialinių ryšių pagrindu analizuojami įvairaus rango diplomatinių įgaliotinių nominavimo diplomatinėms misijoms mechanizmai, diplomatinės ir ją atliepančios politinės karjeros atvejai.

Ulbinaitė, Daiva. Nustokim krūpčiot : Prezidentė Dalia Grybauskaitė / Daiva Ulbinaitė. – Vilnius : Tyto alba, 2019. – 247, [1] p. : iliustr.

Kn. taip pat: Vietoj epilogo / Dalia Grybauskaitė, p. 247.

Dešimt metų kartu su Prezidente dirbusi leidinio autorė – Prezidentės Spaudos tarnybos vadovė ir vyriausioji patarėja viešųjų ryšių ir komunikacijos klausimais D. Ulbinaitė knygoje „Nustokim krūpčiot“ ne tik atveria politinio gyvenimo užkulius, bet ir atskleidžia, kokia D. Grybauskaitė buvo kasdiniame gyvenime.

Straipsniai

Aleksandravičius, Arnas. Argumentavimo raiška Lietuvos politinių partijų vykdomojoje lėšų rinkimo komunikacijoje / Arnas Aleksandravičius. – Iliustr., lent. – Santr. angl. – Bibliogr. išnašose // Parlamento studijos. – [Nr.] 26 (2019), p. 45–68.

Siekiant skaidrumo, nuo 2012 m. sausio Lietuvos politinėms partijoms yra draudžiama gauti finansinę paramą iš verslo įmonių, tačiau yra leidžiama gauti finansinę paramą iš gyventojų, aukojančių 1 proc. pajamų mokesčio. Per pastaruosius kelerius metus ši galimybė tapo svarbia politinių partijų finansavimo dalimi, todėl daugelis politinių partijų aktyviai vykdo 1 proc. pajamų mokesčio rinkimo komunikaciją, pateikdamos skirtingus argumentus, kodėl Lietuvos piliečiai turėtų joms aukoti 1 proc. pajamų mokesčio. Tyrimu siekiama išsiaiškinti Lietuvos politinių partijų vykdomoje lėšų rinkimo komunikacijoje naudojamų argumentavimo būdų specifiką ir argumentavimo tendencijas. Tyrimo metu atlikta 1 proc. pajamų mokesčio rinkimo komunikacijos, kurią internete vykdo Lietuvos politinės partijos, kiekybinė turinio analizė, paremta teorine argumentavimo raiškos struktūra: racionalumo, emocingumo ir patikimumo įtikinėjimo kategorijomis. Analizuojami Lietuvos politinių partijų pateikti argumentai ir naudojami argumentavimo būdai, 2018 metų 1 proc. pajamų mokesčio rinkimo kampanijos metu užfiksuoti trijose komunikacijos priemonėse: oficialiose politinių partijų interneto svetainėse, oficialiose politinių partijų paskyrose socialinių tinklų svetainėje „Facebook“ ir oficialiuose politinių partijų siunčiamuose elektroniniuose naujienlaiškiuose.

Janeliūnas, Tomas. Prezidento įtaka Lietuvos užsienio politikos formavimui: galios centro pokytis D. Grybauskaitės prezidentavimo laikotarpiu / Tomas Janeliūnas. – Schem. – Santr. angl. – Bibliogr.: 69 pavad. ir išnašose // Politologija. – T. 94, [Nr.] 2 (2019), p. 8–55, 137.

Straipsnyje keliamas klausimas, kokią vietą Lietuvos užsienio politikos formavimo procese užima prezidento institucija ir kaip konkretus veikėjas (prezidentas) gali keisti savo galias užsienio politikoje, neperžengdamas Konstitucijoje formaliai apibrėžtų funkcijų. Analizuojamas D. Grybauskaitės prezidentavimo laikotarpis ir jos, kaip veikėjos, pastangos apibrėžti savo vaidmenį formuojant Lietuvos užsienio politiką. Tai vertinama buvusių Lietuvos prezidentų veiklos, santykių su kitomis institucijomis, dalyvaujančiomis formuojant užsienio poli-

tiką, – visų pirma Užsienio reikalų ministerija ir Seimu – kontekste. Straipsnyje analizuojamas veikėjo (D. Grybauskaitės) santykis su jau nusistovėjusia vidine užsienio politikos formavimo struktūra ir galimybės veikėjui keisti šią struktūrą. Atlikta analizė leidžia teigti, kad būtent dėl vidaus politinių sąlygų (silpnos Vyriausybės) ir veikėjo asmeninės lyderystės užsienio politikoje gana reikšmingai per 2009–2019 m. pasikeitė santykiai tarp Lietuvos užsienio politikos formavimo struktūrų, o pats užsienio politikos formavimo galios centras pasislinko į prezidentūros pusę.

Jarašiūnas, Egidijus. Konstitucinis tapatumas: sąvokos vartojimo prasingumo klausimas / Egidijus Jarašiūnas // *Jurisprudencija*. – 2019, Nr. 26 (1), p. 6–39.

Straipsnyje nagrinėjamos konstitucinio tapatumo sąvokos vartojimo konstitucinėje jurisprudencijoje prasingumo problemos. Šios sąvokos iškilimas didžiąja dalimi siejamas su nacionalinės konstitucijos ir ES teisės sąveika, taip pat konstitucijos pataisų konstitucingumo kontrole. Straipsnyje nagrinėjami tokie klausimai: konstitucinės tapatybės samprata, konstitucinis tapatumas ir „persidengiančios“ ar giminingos sąvokos (suprakonstitucingumas, nacionalinis tapatumas, suverenitetas), konstitucinės tapatybės funkcijos, sąvokos vartojimo konstitucinėje jurisprudencijoje „pridėtinė vertė“. Konstitucinio tapatumo gynība siekiama apsaugoti konstitucinės sistemos esmę išreiškiančias vertybes ir principus, sudarančius neliečiamą jos tapatybinį branduolį. Ši kategorija laikytina ir svarbiu tarpsteminės pusiausvyros tarp nacionalinės ir ES teisinių sistemų užtikrinimo elementu.

Matkevičienė, Renata. Politikų ir žiniasklaidos sąveikos: cinizmas kaip politinės komunikacijos stilius / Renata Matkevičienė. – Graf., lent. – Santr. angl. – Bibliogr.: 12 pavad. // *Parlamento studijos*. – [Nr.] 26 (2019), p. 26–44.

Pastaruosiu metu tiek visuomenėje, tiek žiniasklaidoje ryškėja kritiško politinių procesų vertinimo tendencija: analizuojami politiniai procesai, vertinami valdžios ar politikų veiksmai, ypač politinės rinkimų kampanijos, pastebimas negatyvus, kritinis požiūris, reiškiamas tiek žiniasklaidos atstovų, politologų, visuomenės veikėjų, tiek ir pačių politikų. Negatyvumas pastebimas ir pačių politikų tarpusavio komunikacijos diskurse: apie konkurentus, ar tiksliau – apie oponentus, jų kalbas, keliamas problemas dažnai atsiliepiama itin kritiškai, iš-

sakant tik neigiamą nuomonę, nurodant tik neigiamus argumentus ar kritines pastabas. Žinoma, toks negatyvus politikos konstravimas daugiausia perimamas iš žiniasklaidos, nes retas kuris pilietis pats aktyviai dalyvauja politiniuose procesuose ir mato politikų tarpusavio bendravimą, netarpininkaujamą žiniasklaidos. Nors tai ir nėra tikroji realybė, o tik žiniasklaidos formuojamas politikos atspindys, tačiau dažniausiai remiantis būtent žiniasklaidos konstruojamu turiniu ir yra formuojama ir suformuojama visuomenės nuomonė apie politiką, politikus, politikos institucijas ir jų veiklą. Pabrėžiama, kad žiniasklaida ne visuomet būna itin objektyvi realybės formuotoja. Turėdama savų interesų, žiniasklaida yra tendencinga, šališka politikos lauko atspindžio konstruotoja, tačiau akivaizdu ir tai, kad pati viena be politikų dalyvavimo ji negalėtų parengti politinio turinio, todėl ta politinė komunikacija, kurią pateikia žiniasklaida, yra politikų ir žiniasklaidos bendradarbiavimo ar (ne)su(si)tarimo rezultatas, iš dalies atspindintis politinius procesus ir, tikėtina, politinės komunikacijos pobūdį. Straipsnyje analizuojamas cinizmas kaip politinės komunikacijos stilius ir jo raiškos žiniasklaidoje tiriant žiniasklaidoje publikuojamų politikų kalbų turinį. Pateikiama Delfi.lt skilties „Politikų akimis“ keleto metų straipsnių turinio kokybinė analizė ryškinant politinio cinizmo elementus.

Miliuvienė, Jolita. *Soft law* vaidmuo Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje / Jolita Miliuvienė // *Jurisprudencija*. – 2019, Nr. 26 (1), p. 40–64.

Straipsnyje siekiama išsiaiškinti, kodėl Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas konstitucinės justicijos bylas, formuluodamas oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas ir, galiausiai, pasirinkdamas konkretų bylos sprendimą, turėtų atsižvelgti į su bylos problematika susijusias *soft law* normas ir jose įtvirtintas konstitucinės teisės plėtros tendencijas. Teisinės galios neturinčių, tačiau pasižyminčių neabejotinu teisiniu svoriu dokumentų paminėjimas nutarimo tekste praturtina Konstitucinio Teismo argumentaciją, net jei tiesiogiai jais nėra remiamasi formuluojant bylos sprendimo pagrindimą, parodo tarptautinę bylos problemas kontekstą ir gali būti netiesioginis įkvėpimo šaltinis aiškinant iki tol neatskleistas Konstitucijos nuostatas ar toliau plėtojant oficialiąją konstitucinę doktriną. Konstitucinio Teismo pasirinkimas savo nutarimų tekstuose pateikti nuorodas į Venecijos komisijos priimtas nuomones, studijas, rekomendacijas ar kitus Europos Tarybos ir Europos Sąjungos institucijų priimtus teisinės galios neturinčius teisės aktus neturėtų būti vertinamas kaip keliantis grėsmę Konstitucijos viršenybei ar nacionalinės teisės nuostatoms. Be abejo, *soft law* aktais konstitucinėje

jurisprudencijoje remiamasi tik tada ir tik tiek, kiek tai tinka nagrinėjamai bylai ir kiek tai atitinka valstybės teisinės sistemos ypatumus.

Mitrulevičius, Gintaras. Lietuvos socialdemokratų ir Steigiamasis Seimas: dalyvavimas rinkimuose, rezultatai, frakcija / Gintaras Mitrulevičius. – Santr. angl. – Bibliogr. išnašose // Parlamento studijos. – [Nr.] 26 (2019), p. 105–145.

Remiantis įvairiais šaltiniais ir istoriografija straipsnyje aptariami istorinėje literatūroje kol kas pakankamo dėmesio nesulaukę tokie Lietuvos socialdemokratų partijos dalyvavimo Lietuvos Respublikos Steigiamojo Seimo rinkimuose aspektai kaip dalyvavimo rinkimuose aplinkybės ir ypatybės, kandidatų sąrašai, rinkimų rezultatai, jų vertinimas ir tomis aplinkybėmis susiformavusi Steigiamojo Seimo Socialdemokratų frakcija.

Prapiestis, Jonas. Oficialioji konstitucinė doktrina ir baudžiamoji teisėkūra / Jonas Prapiestis, Darius Prapiestis // Teisės apžvalga. – 2018, Nr. 2 (18), p. 130–147.

Straipsnyje konstitucinės doktrinos reikalavimų baudžiamųjų įstatymų leidybai kontekste atskleidžiami ryškiausi minėtų konstitucinių reikalavimų pažeidimai. Analizuoti nuo 2009 m. Lietuvos Respublikos Seimo priimti ir Lietuvos Respublikos Prezidento pasirašyti baudžiamieji įstatymai (Baudžiamasis kodeksas). Autorių nuomone, dažniausiai baudžiamojoje teisėkūroje pažeidžiami iš teisinės valstybės principo kylantys reikalavimai, kad teisės aktai turi būti tokie, kad teisinių santykių subjektai aiškiai suprastų, ko iš jų reikalauja teisė; kad teisinis reguliavimas būtų stabilus ir užtikrintų teisinį tikrumą, teisinių sprendimų numatomumą; kad teisės aktų galia būtų nukreipta į ateitį; kad būtų gerbiamas lygiateisiškumo principas ir teismas turėtų galimybių individualizuoti bausmę konkrečiam asmeniui ir t. t. Taip pat straipsnyje nurodomi, autorių manymu, objektyvūs ir subjektyvūs faktoriai, iš esmės lemiantys baudžiamosios teisėkūros broką, rašoma apie galimybes gerinti baudžiamosios teisės aktų kokybę.

Pūraitė-Andriekienė, Dovilė. Konstitucinio Teismo įgaliojimai aiškinti savo nutarimus, išvadas, sprendimus: teisinio reguliavimo problemos ir tobulinimo galimybės / Dovilė Pūraitė-Andriekienė // Teisė. – T. 111, 2019, p. 92–111.

Straipsnyje analizuojamos Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų, išvadų, sprendimų aiškinimo institutą reglamentuojančių nuostatų problemos ir pateikiamos jų sprendimų galimybės, t. y. siūlymai, kaip būtų galima tobulinti šį institutą reglamentuojančias Konstitucinio Teismo įstatymo nuostatas. Daugiausia dėmesio darbe skiriama trimis šio instituto probleminiams aspektams: sprendimų dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados, sprendimo aiškinimo teisinei galiai; prašymų išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, išvadą, sprendimą nagrinėjimo objektams; subjektams, galintiems inicijuoti Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados, sprendimo aiškinimą.

Pūraitė-Andrikienė, Dovilė. Konstitucinio Teismo nutarimų pardiniai laiko aspektu / Dovilė Pūraitė-Andrikienė // Teisė. – T. 112, 2019, p. 70–90.

Straipsnyje nagrinėjama Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų teisinė galia laiko požiūriu, t. y. *ex tunc*, *ex nunc* ir *pro futuro* sprendimų teisinės galios elementai Lietuvos konstitucinės justicijos modelyje. Straipsnyje siekiama atskleisti Konstitucijos 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos taisyklės, kad Konstitucinio Teismo sprendimų galia yra nukreipiama į ateitį, išimčių doktrinos raidą Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ir tolesnes šio instituto raidos perspektyvas, *inter alia*, atsižvelgiant į 2019 m. priimtą Konstitucijos pataisą dėl individualaus konstitucinio skundo įtvirtinimo.

Tamošaitis, Mindaugas. Savarankiškos LKP (LDDP) dalyvavimas 1990 m. Lietuvos SSR Aukščiausiosios Tarybos ir 1992 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose / Mindaugas Tamošaitis. – Santr. angl. – Bibliogr. išnašose // Parlamento studijos. – [Nr.] 26 (2019), p. 69–104.

Straipsnyje, remiantis gausia šaltinių baze, išskirtinis dėmesys skiriamas savarankiškos Lietuvos komunistų partijos (LKP), kuri 1990 m. pabaigoje pasivadino Lietuvos demokratine darbo partija (LDDP), dalyvavimui Lietuvoje vykusiuose demokratinuose rinkimuose 1990 m. į Lietuvos SSR Aukščiausiąją Tarybą ir 1992 m. į Lietuvos Respublikos Seimą. Juose Lietuvos piliečiai balsavo skirtingai: pirmuose rinkimuose triuškinamą pergalę šventė Sąjūdis, o po dviejų metų – LDDP. Aiškinama, dėl kokių priežasčių šiuose rinkimuose skirtingai sekėsi savarankiškai LKP (LDDP) ir jos pagrindiniam konkurentui Sąjūdžiui. Daug dėmesio skiriama savarankiškos LKP ir jos lyderio A. Brazausko požiūriui į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą (iki 1990 m. pradžioje vykusį parlamen-

to rinkimų), partijos pertvarkai rengiantis 1992 m. šalies parlamento rinkimams, plačiau aptariamos LDDP sėkmės minėtuose rinkimuose priežastys. Pabaigoje aptariamos tyrimo metu gautos išvados.

Žiobienė, Edita. Ombudsmeno instituto reikšmė konstitucinėje sistemoje / Edita Žiobienė // Jurisprudencija. – 2019, Nr. 26 (1), p. 65–77.

Straipsnyje analizuojama ombudsmeno institucijos reikšmė konstitucinėje sistemoje, šios institucijos paskirtis, prigimtis ir transformacija per pastaruosius du šimtmečius tiek senosios demokratijos šalyse, tiek ir naujai demokratijos keliu žengiančiose šalyse. Kiekviena valstybė, pasirinkdama ombudsmeno ar žmogaus teisių institucijos modelį, sprendžia daug klausimų: kaip užtikrinti ir išsaugoti nepriklausomos institucijos statusą, pagarbą jos rekomendacinio pobūdžio sprendimams, kokias mandato ribas nustatyti, kad principas „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ būtų iš tikrųjų įgyvendintas, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės, užtikrinta teisės viršenybė, valdžios institucijų atskaitingumas ir administravimo skaidrumas. Net ir tradicinės „klasikinės“ ombudsmeno institucijos išgyvena tam tikrą evoliuciją, šiandien iš jų tikimasi, kad ne tik apgins nuo galimo viešojo administravimo biurokratizmo ir piktnaudžiavimo, bet ir realiai garantuos pagarbą žmogaus teisėms bei laisvėms. Ši institucinė evoliucija plėtojama vykdant konstitucines reformas, institucines pertvarkas arba įstatymo nustatomas papildomas funkcijas. Pasak autorės, ombudsmenas gali būti ir labai galingas, ir taip pat visiškai neturėti galios, būti atskaitingas parlamentui, bet ir turintis visišką nepriklausomumą įgyvendinti savo funkcijas. Viena vertus, ombudsmenas, atlikdamas tyrimą, gali išsireikalauti visų reikalingų dokumentų, įeiti į bet kurias patalpas, įskaitant ir uždaro tipo institucijų, tačiau, antra vertus, jo priimtas sprendimas yra rekomendacinio pobūdžio, tad trapios demokratijos sąlygomis ombudsmenui tenka įrodinėti savo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą.

Sudarė Virgilija Beganskaitė